

Falsificacions periodístiques

L'escàndol del documental britànic "The Connection" continua esquitxant a tort i a dret. Presentat com una arriscada investigació periodística dins una xarxa de narcotraficants colombians, ha resultat ser més fals que un *duro sevillano*. L'afer (vegeu el TEMPS, núm. 727) el va destapar el diari *The Guardian* a Londres, però ha traspassat l'Atlàntic ràpidament. *60 Minutes*, un dels programes amb més audiència de la TV americana -17 milions d'espectadors per setmana- i que està considerat com de màxima credibilitat, també ha hagut de fer examen de consciència per haver passat extractes del documental. El seu productor executiu, Don Hewitt, ha estat obligat a sortir a la palestra i dir que "si en algun moment qualsevol empresa informativa facilita als seus auditors o televidents informació que més tard resulta ser falsa, té l'obligació de dir tota la veritat caigui qui caigui".

Però l'escàndol de "The Connection" no és un cas estrany i aïllat. És només l'últim d'una llarga sèrie de fraus periodístics que han tingut lloc els darrers anys, que han arruïnat reputacions sòlides i que proven més que res com és de fàcil fer passar gat per llebre.

L'any 1981, el prestigiós *New York Times* va publicar un relat molt gràfic del conflicte de Cambotja on un periodista *freelance* de vint-i-quatre anys, Christopher Jones, descrivia la seva experiència durant un mes a primera línia de foc, veient els combats entre els khmers rojos i les tropes vietnamites. Quan es va descobrir la falsedat, els reporters del *NY Times* van seguir la pista de Jones i el van trobar instal·lat tranquil·lament en una vila de Marbella des d'on havia escrit tot el reportatge. "Vaig fer una aposta", digué tan sols.

El 1982, Janet Cooke, una reportera del rigorós *Washington Post* va guanyar el premi Pulitzer pel seu reportatge sobre una drogoaddicta de vuit anys anomenada Jimmy. Però en realitat Jimmy no va existir mai i Cooke es va veure obligada a tornar el premi i tocar el dos del diari a corre-cuita. El 1983, el diari britànic *Sunday Times* i el setmanari alemany *Stern* van ser víctimes de l'ensarronada periodística més gran dels últims temps quan van

pagar més de dos milions i mig de lliures esterlines pels drets de publicació dels seixanta quaderns que contenien els diaris de Hitler. Autenticats per l'historiador Hugh Trevor Roper, els quaderns van començar a ser publicats per capítols i venuts a altres publicacions, però la policia alemanya va descobrir que el paper dels diaris havia estat fabricat després de la mort de Hitler i que, per tant, tot era una falsificació feta per l'antiquari Konrad Kujau, qui va comptar amb la complicitat del reporter Gerd Heidemann, estrella de la redacció de *Stern*. Tots dos van anar a parar a la presó una temporada.

Helen Demidenko, una jove novel·lista australiana, va guanyar molts premis periodístics l'any 1995, quan va escriure una sèrie de relats basats en les dures experiències del seu pare ucraïnès durant la guerra. Però Helen no tenia orígens ucraïnesos, en realitat es deia Helen Darville i era filla d'uns emigrants de Scunthorpe. Va tornar xecs i diners, però no va aprendre res. Més tard, va ser expulsada del diari de Brisbane on treballava per copiar de tot arreu. El 1996, els directius de la cadena alemanya Stern TV van descobrir que més de trenta documentals que havien programat eren falsos. El seu autor, Michael Born, un intrèpid corresponsal de guerra a Beirut, va utilitzar actors per fer-los passar per militants neo-nazis, menors explotats la-

boralment o implicats en casos de crueltat amb animals. El van condemnar a quatre anys de presó.

1997 va ser de nou l'any d' Austràlia, ja que es va destapar que Wanda Koolmatrie, l'autora i guanyadora d'un premi només per a dones amb el manuscrit *My Own Sweet Time*, presentat com a autobiografia d'una dona negra de l'oest australià, era en realitat Leon Carman, un espavilat taxista de Sidney. Mesos després, la cadena americana ABC, va abandonar un documental -en què ja s'havia gastat un milió de lliures- sobre la vida amorosa del president Kennedy quan un dels "documents secrets" sobre el que es basava tot va resultar fals. Els investigadors van descobrir que estava escrit amb una màquina construïda anys després de la data del mateix document. La llista no està tancada. Veurem quina serà la pròxima ensarronada.

XAVIER VINADER

"L'escàndol de 'The Connection' no és un cas estrany i aïllat. És només l'últim d'una llarga sèrie de fraus periodístics que han tingut lloc els darrers anys."